

СУМІСНІ ДИПЛОМИ ТА ВАЖЛИВІСТЬ ПОГЛИБЛЕННЯ ВИВЧЕННЯ ОПЕРАЦІЇ ЗА ДАВАЛЬНИЦЬКОЮ СХЕМОЮ У СИСТЕМІ БОЛОНСЬКОГО ПРОЦЕСУ

Терновський В.О. - асистент кафедри “Облік і аудит”
Таврійський державний агротехнологічний університет,
80619 42-21-29, vladimir_ternovs@inbox.ru

Анотація - у статті відображено важливість вступу до Болонського процесу. Розглянуто та визначено поняття сумісного диплому та його характеристика. Приділено увагу важливості врахування особливостей розвитку Української економіки та науки при вступу до Болонського процесу. Особлива увага приділена важливості впровадження в програму навчання такої теми як Облік операцій за давальницькою схемою.

Ключові слова - Болонський процес, мобільність студентів, спільні дипломи, оцінка якості освіти, давальницька схема, толінг.

Під час розвитку останніх тенденцій у навчальному процесі увага більшості навчальних закладів прикута до питань Болонського процесу. Відповідно до цього вища освіта на Україні повинна наблизитися, а потім її зрівнятися з системою навчання Європейського союзу. Тому перед керівництвом вищих навчальних закладів стоїть таке питання, як приведення нашої системи освіти до вимог та стандартів Болонської конвенції та вступ до її лав.

Для цього вже багато що зроблено - внесено зміни до Закону України „Про вищу освіту” та великої кількості нормативних актів Міністерства освіти та науки. Але також залишилось багато стандартів, які потребують суттєвого перегляду, а саме у питаннях щодо освітньо-кваліфікаційної характеристики випускників, освітньо-професійних програм підготовки фахівців, засобів діагностики якості вищої освіти, уточнення кваліфікації в класифікаторі професій з урахуванням вимог Болонської системи.

Усе вище перераховане повинно бути спрямоване на забезпечення мобільності студентів та випускників Вузів та на забезпечення інтеграції освіти у широкий світовий освітній простір, та підвищення престижу Української освіти розширення міжнародних контактів у галузі освіти і на цьому ґрунті подальше підвищення якості освіти.

Питаннями щодо інтеграцій української освіти до європейських стандартів займалось багато українських і закордонних вчених та урядовців. Серед них можна відмітити: В.Г. Кремень, М.Ф. Степко, Я.Я. Болубаш, В.Д. Шинкарук, В.В. Грубінко, І.І. Бабин, Г.А. Лукичів, М. Франко.

Болонська угода має багато положень, працевлаштування випускників вищих навчальних закладів є одним з них. Для цього академічні ступені та знання випускників повинні бути затребувані на користь як своєї країни, так і інших країн Європи, як країн майбутніх роботодавців.

Працевлаштування випускників у великому ступеню залежить від наявності у них диплома встановленого зразку, але на даний час у Європейському союзі не існує поняття спільних дипломів. Зараз для розмежування поняття сумісного диплому та звичайного обміну студентами використовують наступне робоче визначення.

Спільні дипломи зазвичай надаються після курсу навчання, який відповідає всім, або більшості з наступних принципів:

- 1) Програми створюються та затверджуються спільно декількома закладами;
- 2) Студенти кожного закладу деякий час навчаються у інших закладах;
- 3) Строки навчання порівняні по тривалості;
- 4) Строки навчання та складені іспити автоматично признаються у закладах-партнерах;
- 5) Викладачі кожного закладу приймають участь у викладанні, створенні навчальних програм, створюють спільні комісії по зарахуванню та іспитам;
- 6) Після закінчення строку навчання студенти отримують державні ступені кожного з навчальних закладів ступень яка надається спільно (зазвичай це неофіційний сертифікат або диплом).

При наданні стандартних дипломів потрібно враховувати розбіжності у навчальних планах та приводити їх до однакових або хоча б максимально наближених один до одного. При цьому дуже важливим є врахування особливостей розвитку економіки країни, та стану розвитку окремих наук [1].

Важливим напрямком у діяльності по забезпеченню мобільності студентів та випускників є забезпечення признання документів про освіту , а також присудження вчених ступенів та присвоєння вчених ступенів отриманих за кордоном. Зараз вже проводиться вдосконалення нормативної бази для процедур нострофікації, роботи щодо підготовки міжурядових угод у даній галузі. Але признання документів про освіту потребує зміни системи оцінки якості навчання.

Розвиток системи оцінки якості освіти визначено як один з пріоритетів діяльності у рамках Болонського процесу. Для цього потрібне створення та вдосконалення критеріїв та методології оцінки якості освіти. При реалізації цього потрібно:

- надати студентам можливість оцінювати діяльність Вузу;
- проводити більш широке ознайомлення з системою навчання та оцінкою якості навчання. Дуже показовим у цьому плані було б винесення результатів оцінки знань студентів до Інтернету;
- лобювати інтереси та особливості Української освіти у ENQA (Європейська мережа гарантії якості освіти);

Для реалізації забезпечення признання Українських освітніх програм потрібне проведення наступних заходів:

- гармонізація оцінки якості освіти на Україні;
- удосконалення методології ліцензування, атестації та державної атестації Вузів;
- створення центрів допомоги та контролю, щодо удосконалення методичного забезпечення по підтвердженню, признанні та встановленню еквівалентності з урахуванням вимог входження до Болонського процесу;
- навчання та підвищення кваліфікації спеціалістів, які прийматимуть участь у наданні методологічної допомоги при встановленні еквівалентності документів про освіту;
- наближення навчання та атестації наукових та педагогічних кадрів до міжнародної практики, з урахуванням вітчизняних досягнень та вимог.

Але при реалізації вище перерахованого, як вже зазначалося, не слід забувати про особливості розвитку окремих галузей народного господарства та окремих наук у нашій країні. Для бухгалтерського обліку, який на Україні намагаються як можна більше наблизити до міжнародних стандартів, все більшої актуальності набуває вивчення окремих бухгалтерських дисциплін та навіть окремих тем.

Так хотілось б зосередити увагу на важливості поглибленого вивчення такої важливої теми як облік толінгових операцій або облік операцій за давальницькою схемою [2].

Це є дуже важливим саме зараз, тому що більшість переробних підприємств нашої держави використовують цей засіб ведення справ як одну з можливостей виживання.

В останні роки значно збільшився обсяг переробки сировини на давальницьких умовах. Раніше це мало обмежений характер і в основному при переробці зерна та на масло бійнях при переробці продукції для потреб населення і дуже рідко у роботі промисловості у великих обсягах, то у наш час такі операції використовуються при переробці цукрового буряку, забою тварин та птиці, на швейних підприємствах, у чорній металургії та інших галузях народного господарства України. Суттєве збільшення переробки сировини на давальницьких умовах обумовлено з одного боку не завантаженістю потужностей переробних підприємств, а з іншого наявністю сировини у постачальників, які бажають отримати у своє розпорядження готову продукцію. Та при цьому замовниками таких послуг є не лише внутрішні виробники сировини, а й підприємці з закордону, більшість яких з Європи.

У цьому контексті вивчення такої важливої теми як „Облік операцій за давальницькою схемою стає важливим не лише для українських студентів, а й для їх закордонних колег. Тому пропонується введення в програму навчання українських студентів теми цієї теми як обов'язкової с подальшим лобюванням важливості поглибленого вивчення цієї теми у Болонській системі.

Отже, підводячи підсумок можна сказати, що при вступі до Болонського процесу повинні бути враховані як можна більше особливостей розвитку економіки нашої країни. Врахування такої особливості нашої економіки, як розвиток операцій за давальницькою схемою у всій Болонській системі, надасть студентам можливість у подальшому працювати не лише на наших підприємствах, які працюють в основному виконуючи послугу переробки сировини, а й на підприємствах, які замовляють цю послугу із за кордону. Це є не великим але все ж таки кроком до поглиблення інтеграції у європейську спільноту та отримання сумісних дипломів, які будуть підґрунтям для працевлаштування наших студентів.

Інтеграція повинна бути як з боку нашої освіти, так і з боку Болонського процесу, і питання при цьому не лише у особливостях розвитку нашої економіки та науки, а й інших країн Європи.

Література:

1. Закон України „Про вищу освіту”
2. Закон України Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах", від 15.09.95р. №327 /95-ВР. // ВВРУ, № 32,1995р., ст. 255.
3. Закон України „Про зовнішньоекономічну діяльність” від 16.04.91р., № 959-12 // ВВРУ, 1991, № 29, ст. 377.
4. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті болонського процесу (документи і матеріали 2003 – 2004 р.р.) за редакцією В.Г. Кремня // Тернопіль. – Rizo
5. Цивільний кодекс України. К.: Атіка, 2003 – 416 с.
6. Pass C., Lowes B., Davies L. «Collins Dictionary of Economics» Harper Collins 1988.

Summary

The importance of integration to Bologna's project is being considered in the article. The items of joint diploma and joint diploma peculiarities have been defined. The importance of considering of all specifics way of Ukrainian economy and science development in integration to the Bologna's project has been paid attention to. Special attention has been paid for the Processing (tolling) contracts and accounting of them and necessary of implement of this topic for teaching program is proved.